

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ

ADRIAN NECULAU –
psiholog, profesor universitar

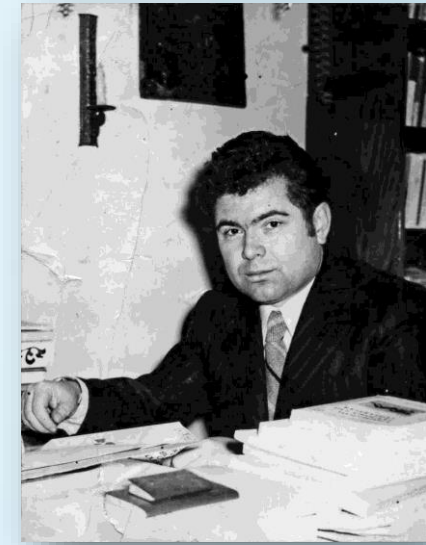
10 ani de la trecerea în
eternitate

(30 august 1938 – 20 decembrie 2012)

DATE BIOGRAFICE

- Școala generală în comuna Ungureni, apoi Liceul „A. T. Laurian” din Botoșani, promoția 1956;
- Licențiat al secției de Pedagogie – Limba și Literatura Română a Facultății de Litere și Filosofie din Iași, promoția 1962;
- 1974 – își susține doctoratul cu tema *Liderii în dinamica grupurilor*, avându-l ca profesor coordonator pe Vasile Pavelcu;
- Întreaga carieră didactică o desfășoară la Catedra de Psihologie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, unde a obținut titlul de profesor în 1990;
- După schimbarea socială din 1989 s-a dedicat construcției instituționale (Catedra de psihologie, Laboratorul de psihologie socială), formării noilor generații de psihologi și stabilirii unor contacte de parteneriat cu laboratoare și personalități ale psihologiei sociale din Europa;
- A coordonat proiecte europene, având ca parteneri laboratoare de psihologie din mai multe țări, a organizat simpozioane și congrese internaționale la Iași, fiind membru în comitetul executiv al consorțiului.

Adrian Neculau, 1970

Doctor Honoris Causa la Timișoara

- A creat două colecții de psihologie la Editura Polirom *Collegium. Psihologie și Collegium. Psihologie aplicată*, cele mai semnificative din România. Revista *Psihologia socială*, este cunoscută și susținută de specialiști din peste zece țări;
- A creat o școală românească în psihologia socială, inițiind cercetări în domeniul reprezentării sociale a sărăciei, puterii, minorităților;

Profesorul A. Neculau susținând cursul festiv la deschiderea anului universitar 2011-2012, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași)

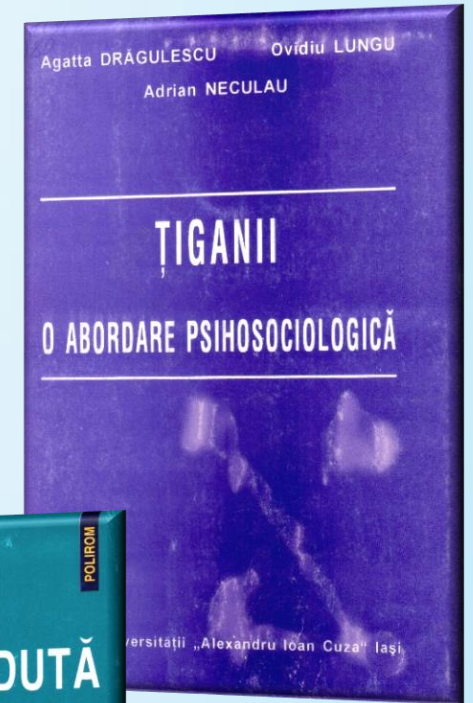
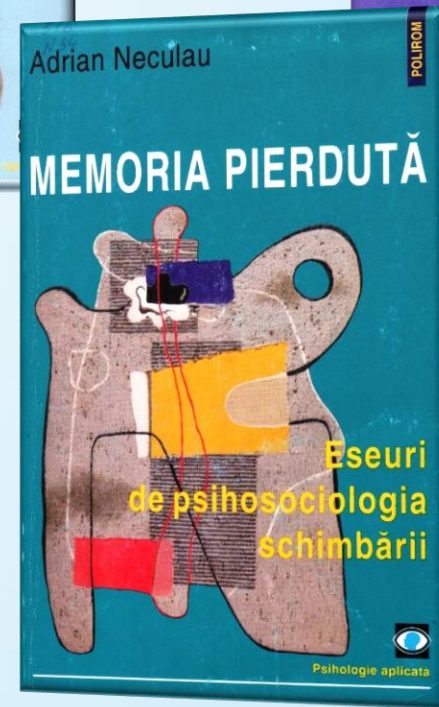
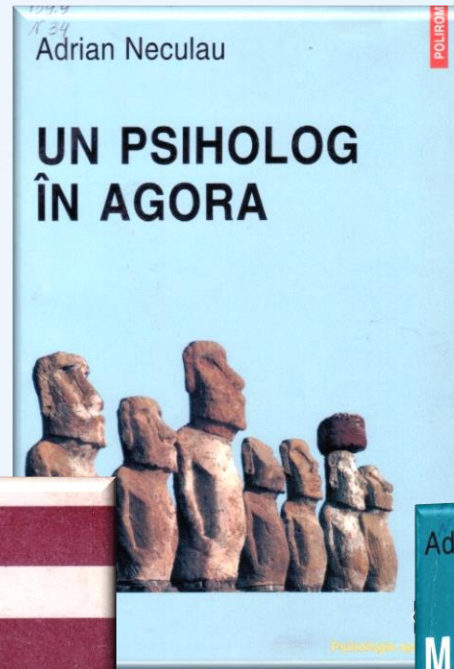
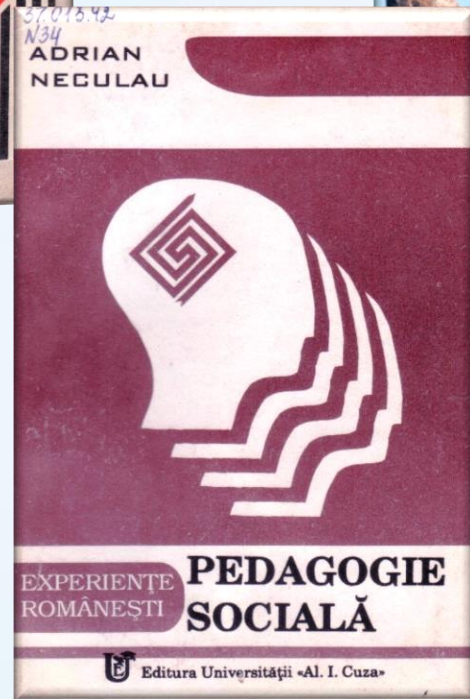
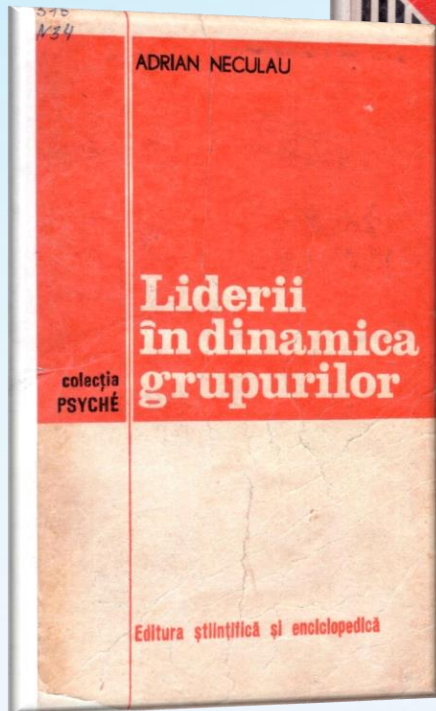

Grup de cercetare „Puterea și reprezentarea ei socială”. Cu Ida Galli, Luminița Iacob, Riza Permandelli, Fr. Javier Uribe Patiño, Ion Negură, Paris, 2003

Membru în asociații profesionale

- Asociația Psihologilor din România, vicepreședinte
- Asociația Psihologilor din Moldova, președinte
- European Association of Experimental Social Psychology, membru
- Association Internationale de Psychologie du Travail de Langue Française (AIPTLF), membru
- Association pour la Difussion de la Recherche Internationale en Psychologie sociale, membru
- Observatoire Européen des Représentations Sociales, membru fondator

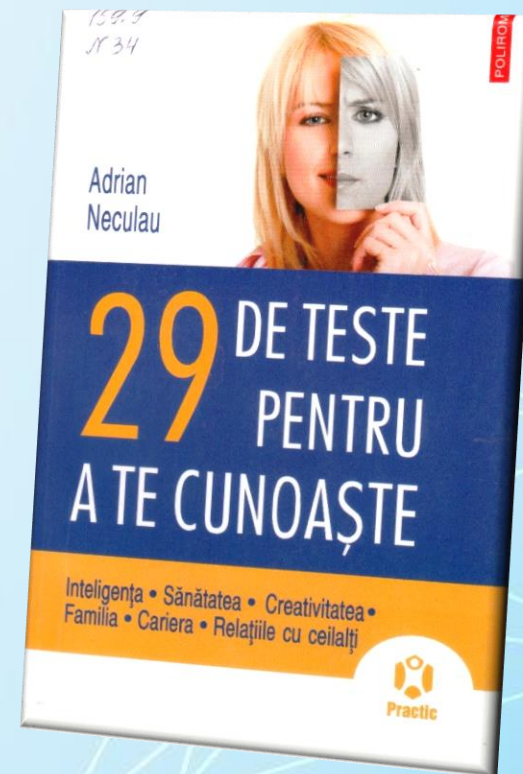
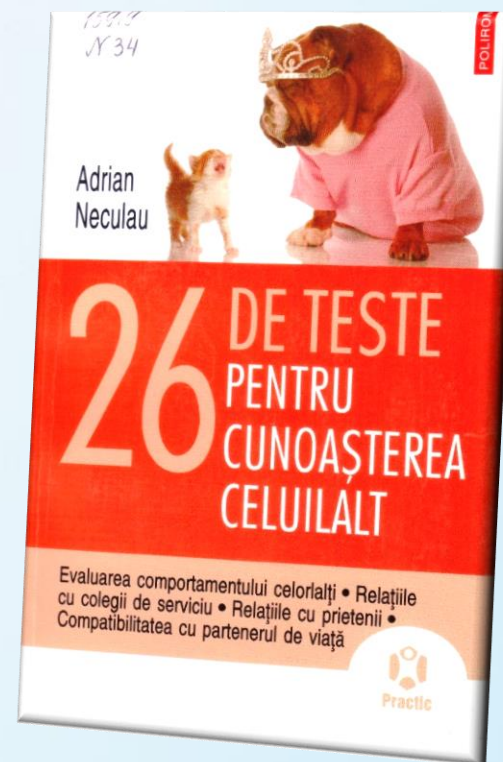
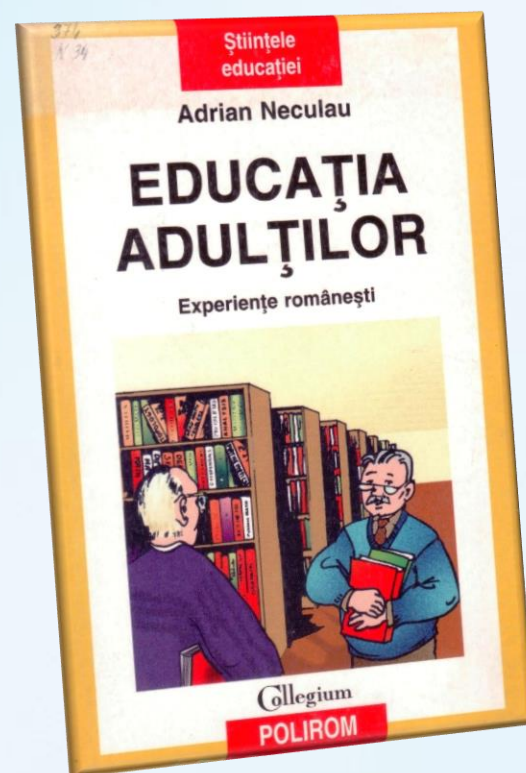
OPERA

„Adrian Neculau s-a autodefinit și perceput pe sine ca „un psiholog în Agora”... Adrian Neculau se pricepea cum nici un alt psiholog a vorbi simplu și frumos despre teorii și descoperiri psihologice complicate.”

Ion Negură, conf. univ., dr. Psihol., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Profesorul%20Adrian%20Neculau%20si%20ispita%20vetii%20eterne.pdf

PREZENȚE ÎN ANALE

Adrian Neculau

"REPREZENTĂRILE SOCIALE" - O NOUĂ CARIERĂ

Tema "reprezentărilor sociale" a fost total ignorată în Est. În timp ce psihologii francezi, elvețieni, italieni...

Vasile Pavelcu despre:

MASE ȘI ELITE

Evenimentele din Estul Europei au repus în discuție dosarul psihologiei colective. Dacă debutul acestui secol a însemnat o victorie a maselor, sfârșitul său pare să fie opera personalităților, este dominat de lideri de excepție. Autoritatea elitei intelectuale, a doctinarilor întrece pe cea a practicienilor, a "profesioniștilor" revoluțiilor. Minoritățile intelectuale, implicate și active, au zguduit lumea. Gînditorii, teoreticienii științelor societății au determinat, au impulsivat schimbările spectaculoase de astăzi. Oamenii care fac istoria sînt acum recrutați din rîndul intelectualilor, ei nu sînt atît organizatori sau șefi militari, cît minuiitori de scenarii: ei domină nu atît în virtutea unei puteri fizice, an... a autoritate carismatică. As... are fascinează masele prin ul psihosociologului. Ei

ISSN 1221-5325

ANALELE ȘTIINȚIFICE
ale
UNIVERSITĂȚII «AL.I.CUZA»
(serie nouă)

PSIHOLOGIE
PEDAGOGIE

EDITURA UNIVERSITĂȚII «AL. I. CUZA»

TOMUL I - 1992

ISSN 1221-5325

ANALELE ȘTIINȚIFICE
ALE
UNIVERSITĂȚII «AL. I. CUZA»
DIN IAȘI
(SERIE NOUĂ)

PSIHOLOGIE - PEDAGOGIE

TOMUL III 1994

Adrian Neculau

LA RÉSISTANCE AU CHANGEMENT DANS LE CHAMP
SOCIO-PROFESSIONNEL ROUMAIN
REZISTENȚA LA SCHIMBARE ÎN CÂMPUL
SOCIO-PROFESIONAL ROMÂNESC

Le problème

Un groupe d'analyses sociaux, parmi lesquels on comptait aussi des économistes, est arrivé à la conclusion que les difficultés de la transition dans les pays de l'Est de l'Europe ne sont pas le résultat tant des facteurs politiques ou économiques, mais psychosociaux. Les observations empiriques, sans être soutenues par des programmes de recherche, sont parvenues à des formules banales, devenant des maximes rhétoriques ou des diagnostics émotionnels, sans un impact réel dans la population. En Roumanie, ceux qui essayent de telles dissociations sont les journalistes, les hommes politiques, parfois les économistes et jamais les psychologues qui, de règle, contournent les sujets incommodes et ne les traitent pas par la statistique. Une difficulté supplémentaire: aucun de nos collègues n'a été disposé à rec...

ISSN 1221-5325

ANALELE ȘTIINȚIFICE
ALE
UNIVERSITĂȚII «AL. I. CUZA»
DIN IAȘI
(SERIE NOUĂ)

PSIHOLOGIE - PEDAGOGIE

TOMUL II 1993

EDITURA UNIVERSITĂȚII «AL. I. CUZA»

Adrian Neculau

REPREZENTĂRILE SOCIALE. (II)

Articularea la context

"Este eronat să spunem că reprezentările sociale sunt reprezentări cognitive", afirmă Moscovic (7, p.73). Formularea aceasta ar putea să deruteze. Nu înseamnă că reprezentările nu sunt și cognitive. Dar nu înseamnă doar producții sau mecanisme cognitive. Funcționarea lor, alimentându-se din exterior și din interior, în același timp, integrând socialul, le-a atras calificarea de *construcții socio-cognitive*. Ele presupun un subiect activ, care organizează totul plecând de la o "textură psihologică". Dar și componenta socială, mediul exterior care elaborează condiții de context. Ele integrează deci raționalul și iraționalul, ele tolerează aparente contradicții, articulează logicul și illogicul. În realitate ele ne apar ca ansambluri bine organizate și coerente, dirijând discret prestația socială a subiectului.

P.S. - A 306/4-5

ISSN 1221-5325

ANALELE ȘTIINȚIFICE
ALE
UNIVERSITĂȚII «AL. I. CUZA»
DIN IAȘI
(SERIE NOUĂ)

PSIHOLOGIE - ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI

TOM IV-V 1995-1996

EDITURA UNIVERSITĂȚII «AL. I. CUZA»

ISSN 1221-5325

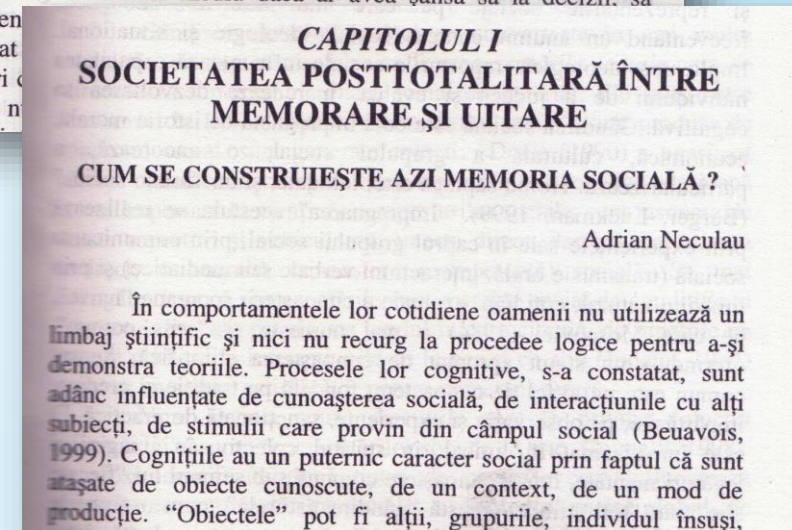
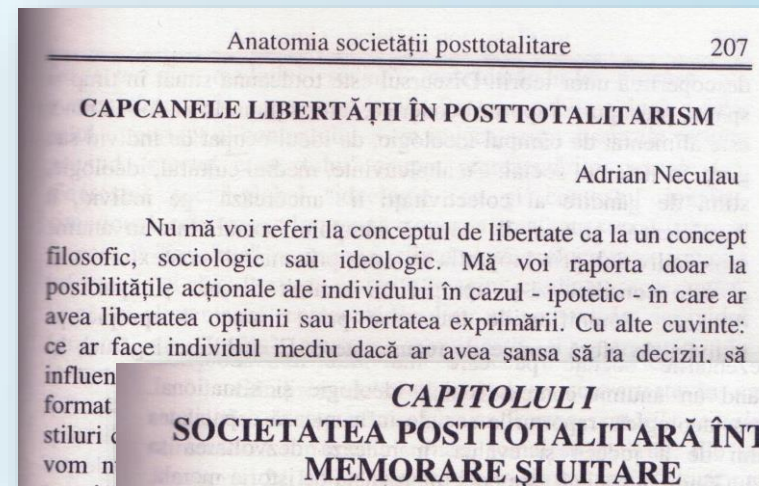
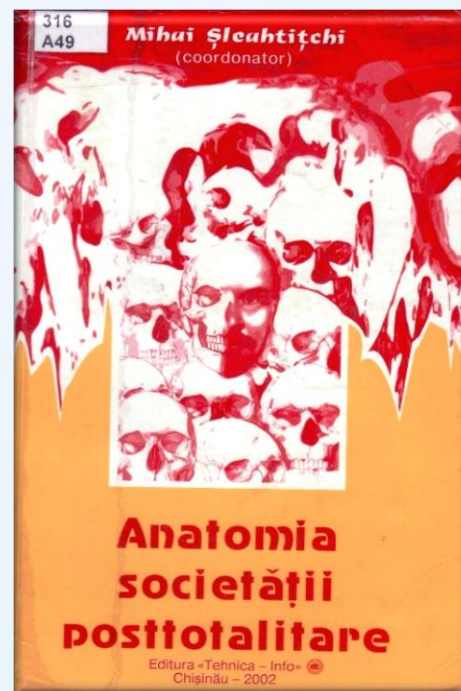
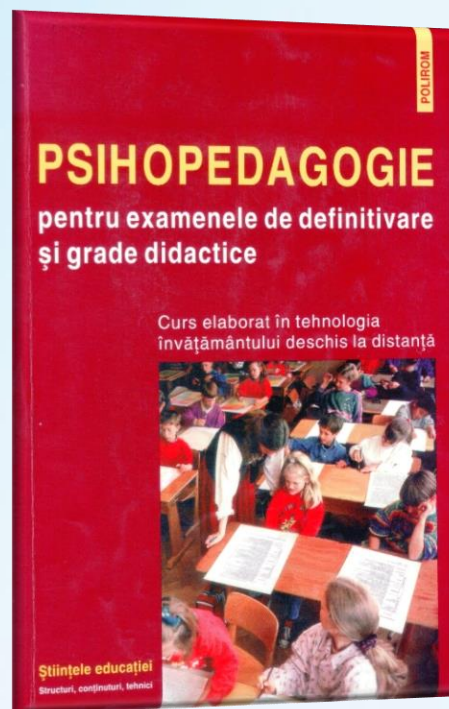
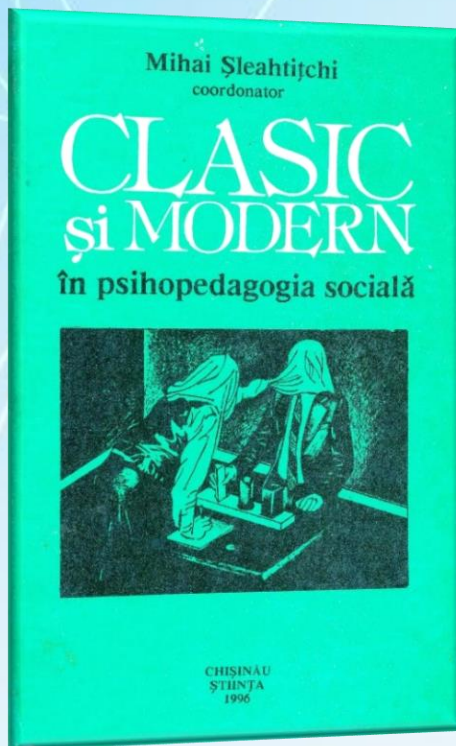
ANALELE ȘTIINȚIFICE
ALE
UNIVERSITĂȚII «AL. I. CUZA»
DIN IAȘI
(SERIE NOUĂ)

PSIHOLOGIE

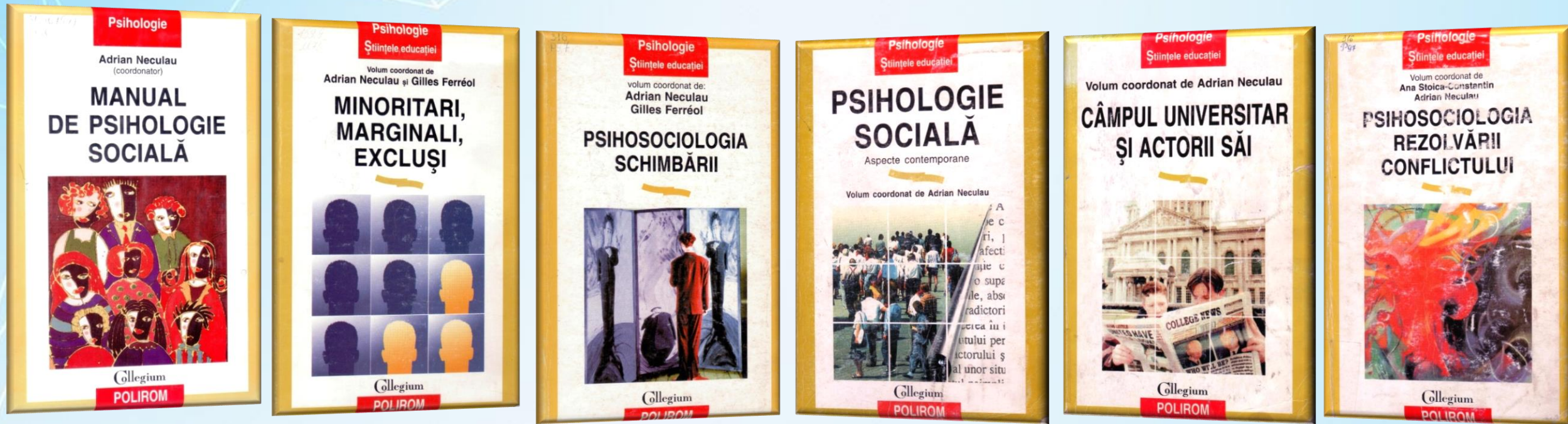
TOMUL VIII 1999

EDITURA UNIVERSITĂȚII «AL. I. CUZA» DIN IAȘI

PREZENȚE ÎN LUCRĂRI COLECTIVE

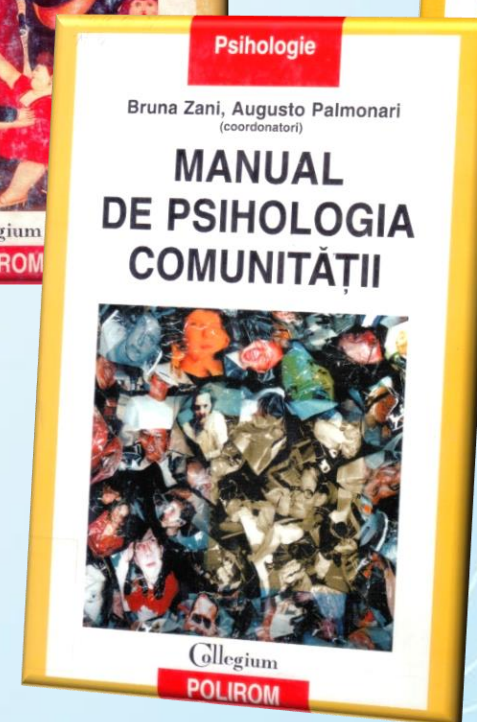
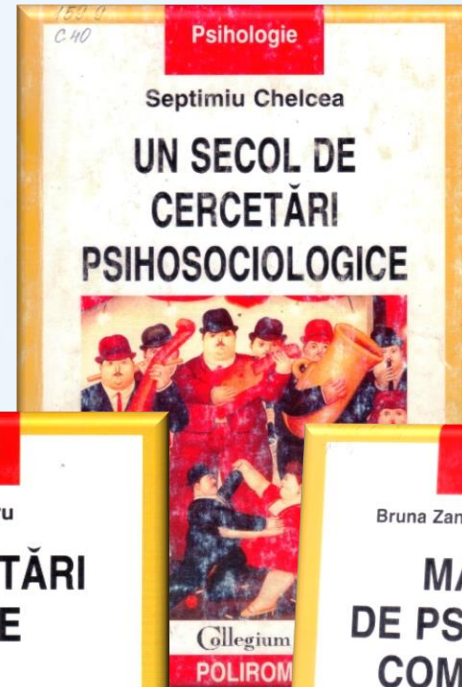
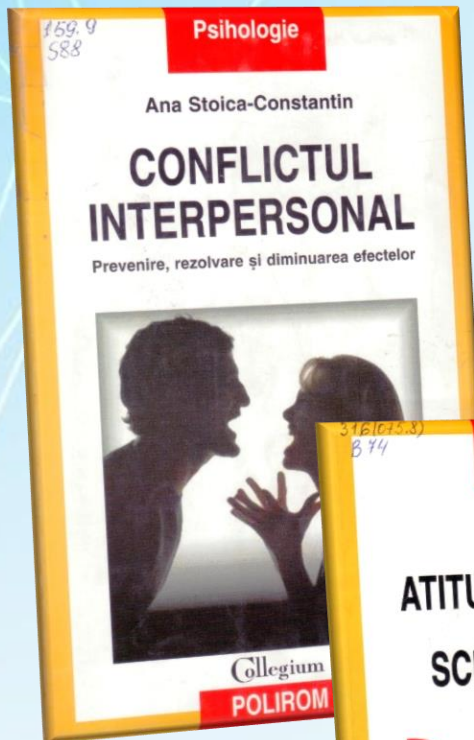
**SERIILE COLLEGIUM. PSIHOLOGIE ȘI COLLEGIUM PSIHOLOGIE. ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
EDITURA POLIROM**

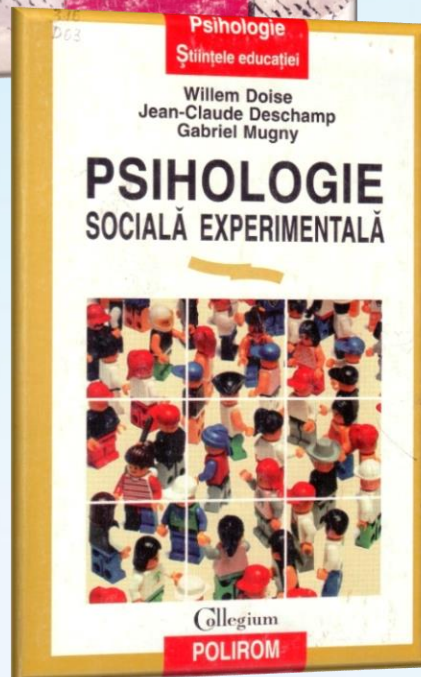
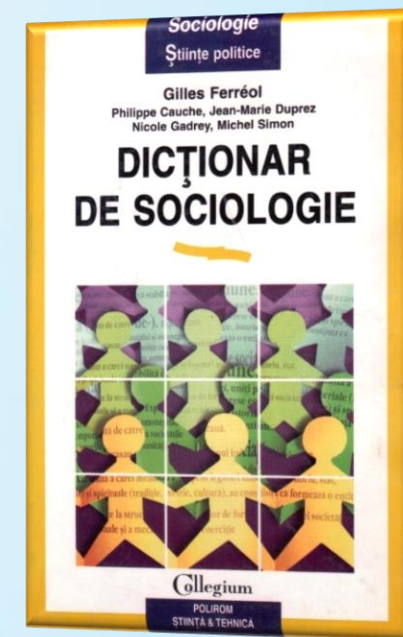
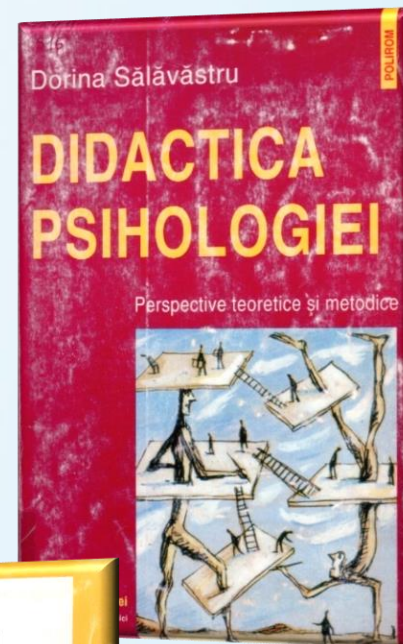
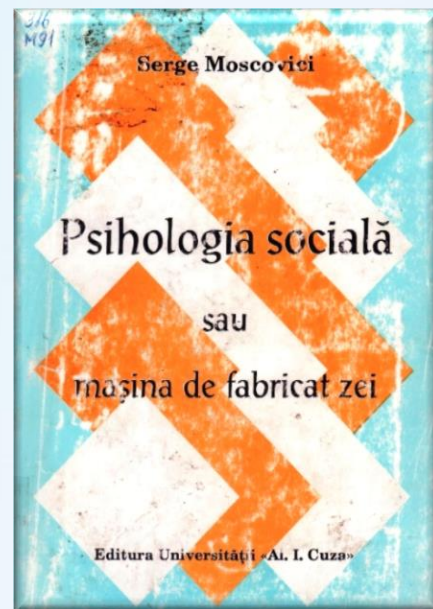
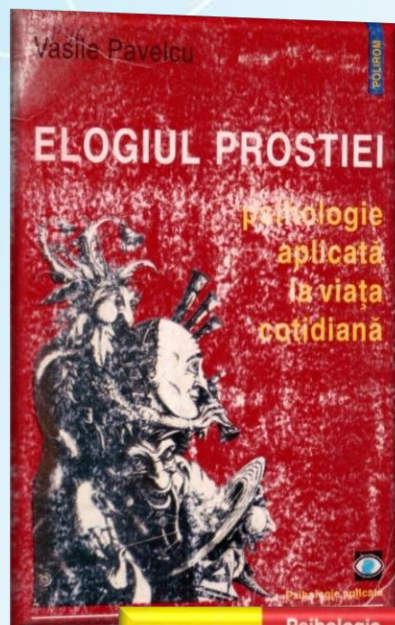
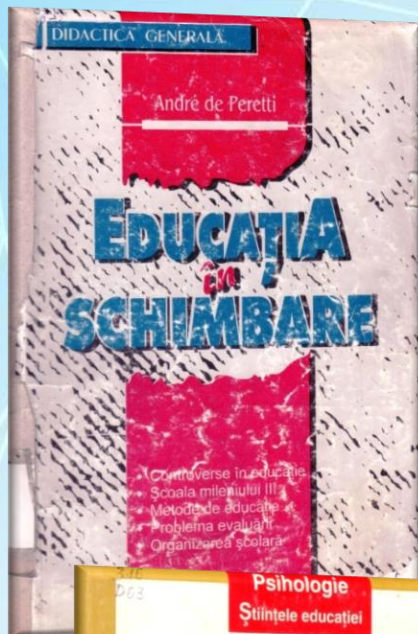

„În grup dobândim cunoaștere, practici de interacțiune, valori și norme. Grupurile ne inoculează informații, ideologie, atitudini și opinii. Și tot în grupuri dobândim identitate și învățăm să-i identificăm pe ceilalți, fie pentru a-i lua ca modele, fie pentru a ne distanța. Un „grupism” atotestăpânitor pare să se întindă deasupra civilizației noastre globale. Unde să ne izolăm? Cum să ne împotrivim? Cred că avem o singură soluție: să-i cunoaștem mecanismele de funcționare și căile de acțiune, pentru a-i limita influența constrângătoare și pentru a ne umaniza viața.”

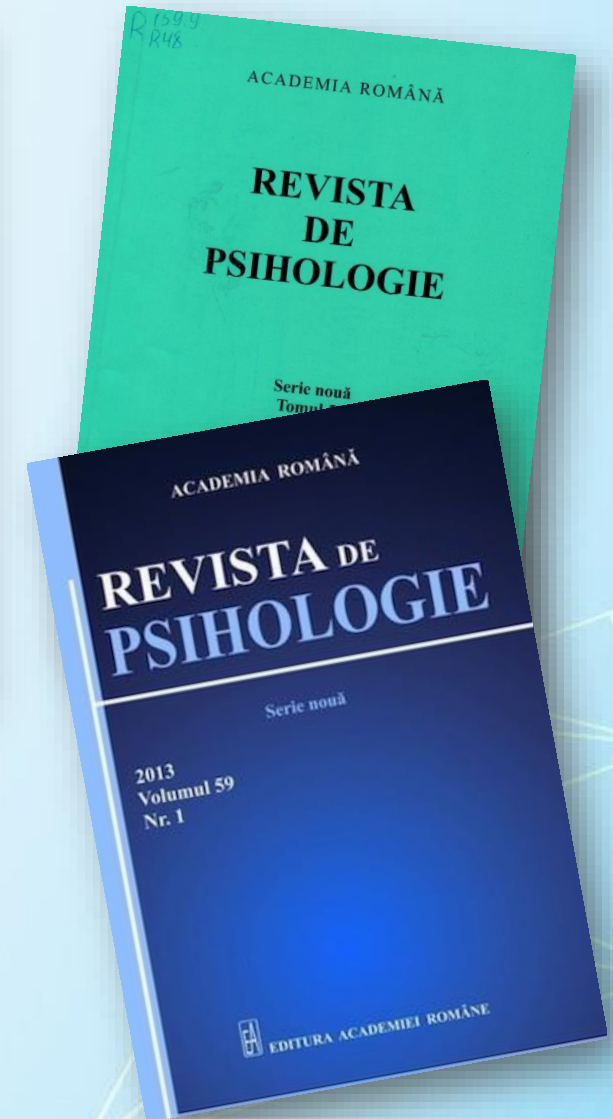
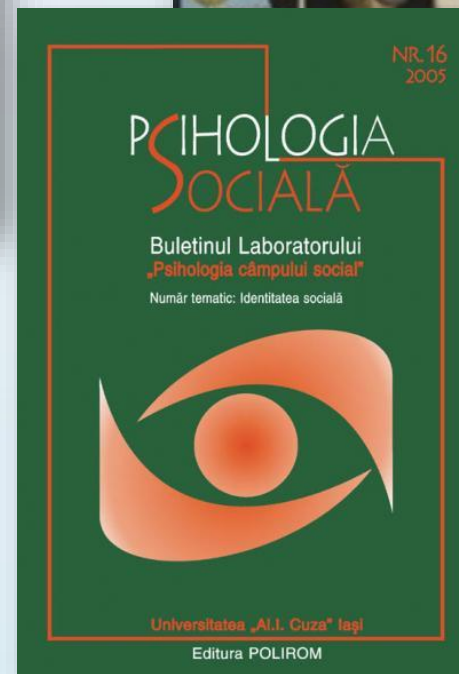
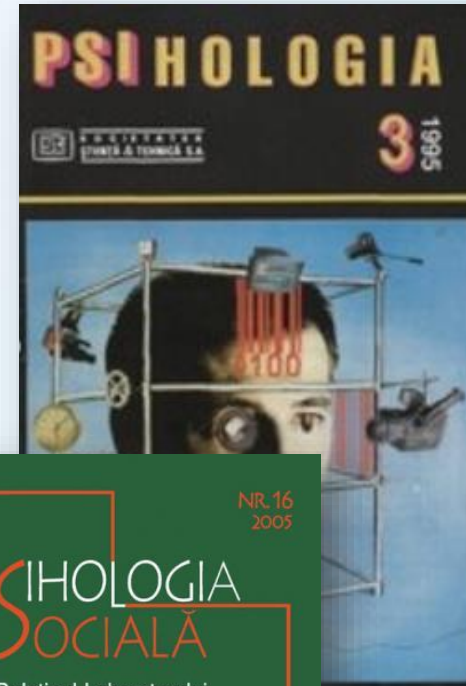
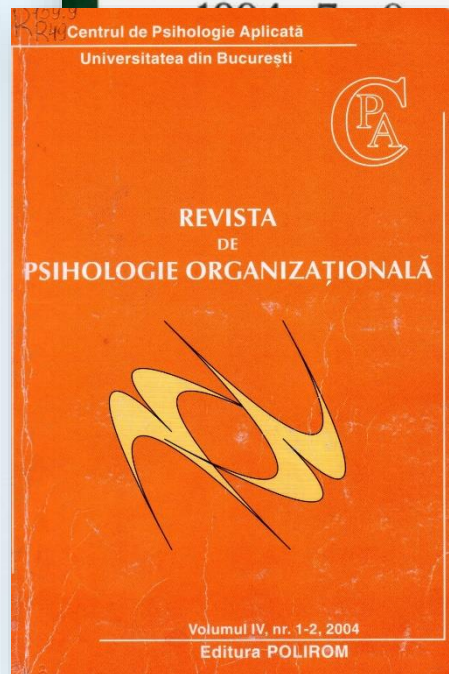
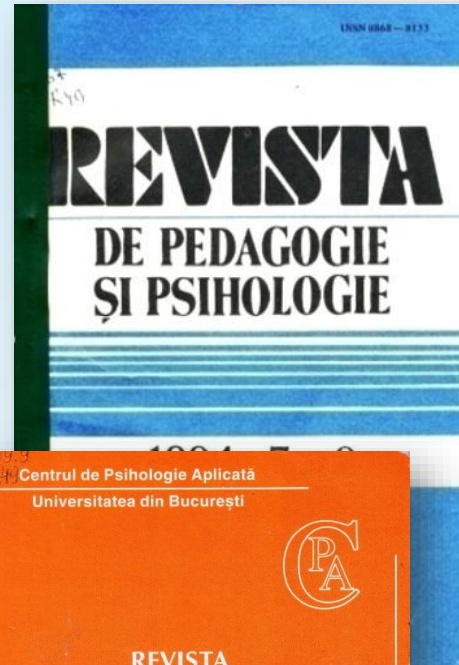
Adrian Niculau

RECENZENT
SERIA COLLEGIUM. PSIHOLOGIE
EDITURA POLIROM

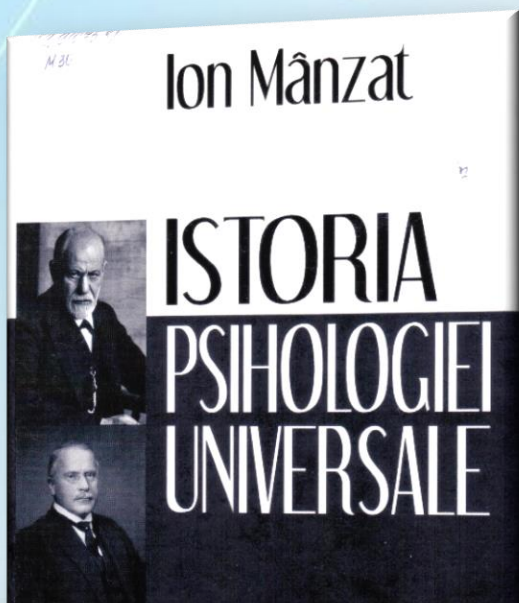

MEMBRU ÎN COLECTIVELE DE REDACȚIE ALE REVISTELOR ȘTIINȚIFICE

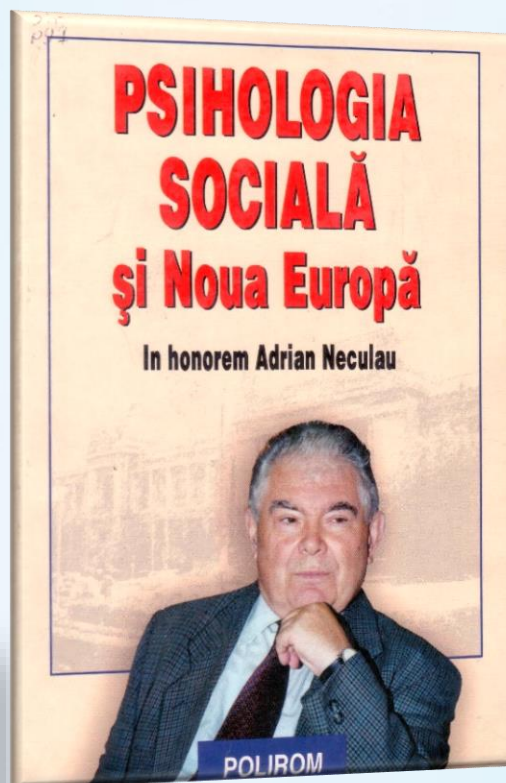
CRITICĂ ȘI INTERPRETARE

În Cuvânt înainte („Psihologia socială — o disciplină în ofensivă“) la *Psihologie socială. Aspecte contemporane* (1996), Adrian Neculau, care coordonează volumul, arată:

„Concepută astăzi ca examen concomitent al actorului și al contextului său (grup, instituție, organizație), al prestației lor actuale, dar și al unor situații din istoria devenirii lor, psihologia socială a părăsit paza neutralității, contractul neimplicării. [...] Psihosociologul este astăzi un implicat, el propune clienților săi jocul reciprocității, îi incită, le oferă noi fațete ale imaginarului, îi ajută să-și decodifice reprezentările sociale, le oferă filtre de lectură. Îi susține în efortul lor de autoorganizare și autoînstituire. Desigur, responsabilitatea sa crește, el nu se poate sustrage unor reguli deontologice care îi poruncesc să nu atingă demnitatea subiectului, integritatea sa psihică și morală.

Noul discurs al psihosociologului se definește prin depășirea modelelor descriptive sau explicative și adoptarea unor perspective noi. El nu mai descrie obiecte sau stări, ci *proces*, *fenomene* și *fapte*, istoria dorințelor, actelor, interacțiunilor, influențelor, schimbărilor, personalitatea în situație, în context social. Existența colectivă, grupările comunitare, organizațiile care se compun și descompun, masele care sunt conduse de ideologii sau de grupuri de autoritate și putere, structurile organizate, dar și agregatele care se sprijină doar pe liantul afectiv nu sunt mai puțin interesante. O disciplină în evoluție, având ca obiect de studiu mișcarea socială!“ (A. Neculau, 1996, pp. 18-19).

In onorem Adrian Neculau

„Revenirea României în viața mea are un nume și un chip: Adrian Neculau. Nu am avut nevoie decât de o jumătate de oră ca să-i acord încrederea mea. În primul rând, avea o idee clară despre ceea ce voia să facă, apoi se vedea că, abil și încăpățânat cum era, urma să și reușească în ceea ce-și propunea. Reprezenta genul de intelectual cu simț practic. Vreme de mai mult de un deceniu, am făcut parte din numărul restrâns de membri ai Transnational Committee on Social Psychology care au încercat să stabilească legături cu psihologii sociali din țările Europei de Est în perioada Războiului Rece și au organizat conferințe la Viena în 1967, la Praga (vai!) în 1968 și la Budapesta în 1974. În nici una dintre aceste ocazii nu întâlnisem vreun psihosociolog din România! Primeam scrisori, însă anunțata participare nu se producea niciodată. Ciudat, nu-i așa? Adrian Neculau era deci primul psihosociolog român în carne și oase care își realizase intențiile și pe care îl cunoșteam. [...] Discutând în trecut despre amintirile mele din Caragiale, am fost foarte repede impresionat de vivacitatea deosebită a lui Adrian Neculau, singura care poate asigura o colaborare intelectuală eficientă. Cine s-ar fi gândit că aceasta avea să se dezvolte la o asemenea scară? Hotărât, în foarte puțini ani, am fost martorii nașterii la Iași a unui veritabil laborator de psihologie socială.”

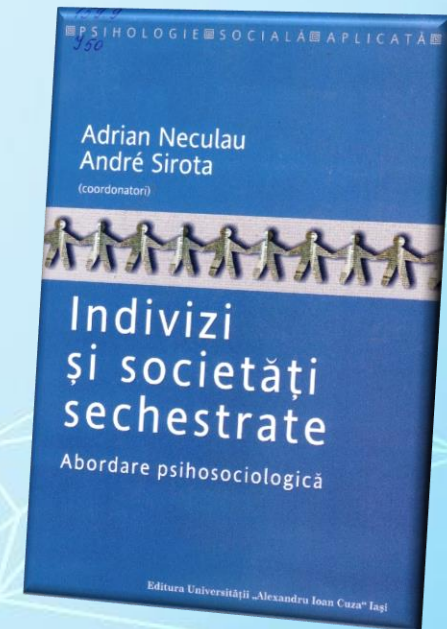
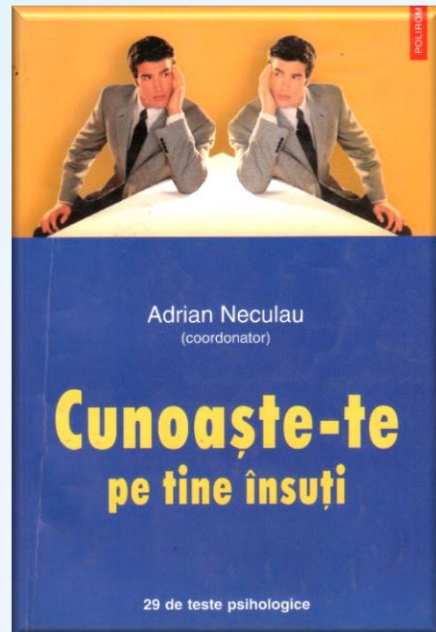
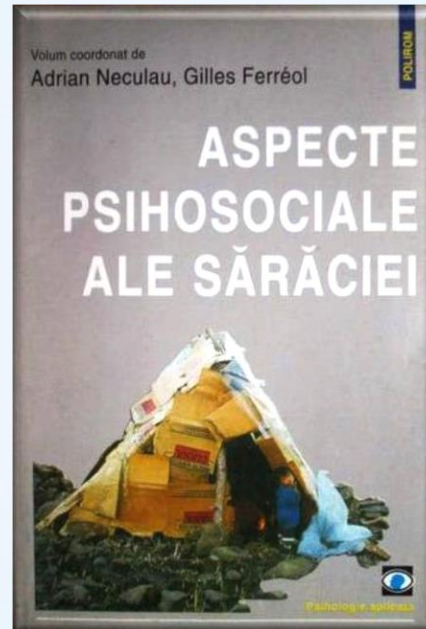
Serge Moscovici

„Ceea ce mi se pare mie semnificativ pentru itinerarul profesorului Adrian Neculau este capacitatea de a converti știința socială a relației în practica relației sociale. Este pentru mine un semn de înaltă profesionalitate, de vocație și de etică profesională.”

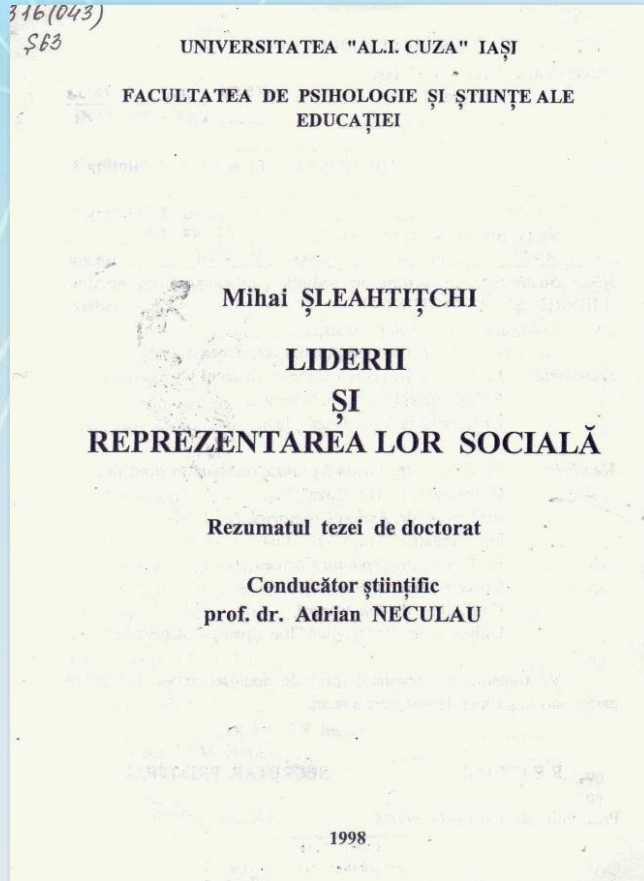
Mihai Dinu Gheorghiu

COORDONATOR

COLECȚIA *PSIHOLOGIE APLICATĂ*
EDITURA *POLIROM*

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC

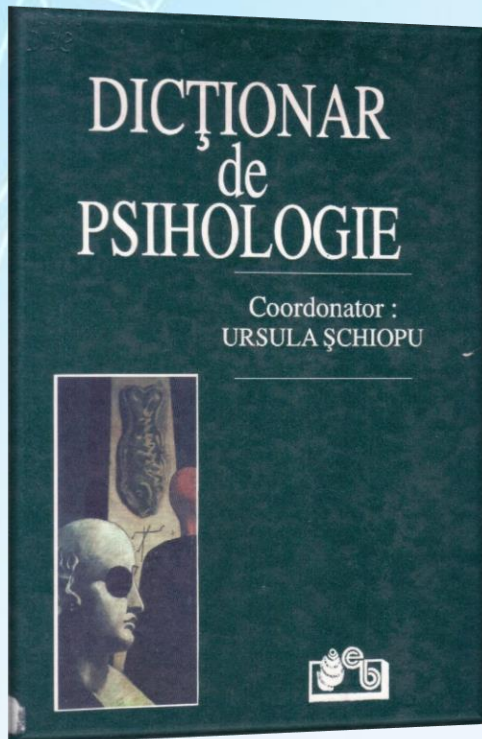
„Destinul fiecăruia din noi se constituie în bună parte din șansele sau neșansele de a comunica cu anumiți oameni. Prezentul arareori îți dă certitudini în privința importanței acestei comunicări, dar, cu trecerea anilor, deosebita ei pondere devine tot mai vizibilă.

Scriu toate acestea deoarece experiența acumulată îmi permite să conștientizez faptul că în viața mea am avut noroc de câteva întâlniri care mi-au marcat și mi-au schimbat destinul. Una din ele, cea mai evidentă, a fost întâlnirea cu *Profesorul Adrian Neculau.*”

Mihail Șlehtițchi

ȘLEAHTIȚCHI, Mihail. Întâlnirile, semne ale destinului. In: *Psihologia socială și Noua Europă : In honorem Adrian Neculau.* Iași : Polirom, 2003, p. 578. ISBN 973-681-443-2.

PREZENȚE ÎN SURSE DE REFERINȚE

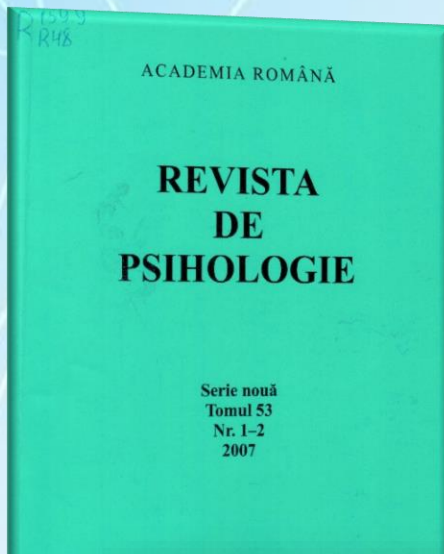
NECULAU, Adrian D. (n. 1938), psiholog român, dr. în științe, vicepreședinte al filialei Iași a Asociației psihologilor din România a Centrului de cercetări pentru problemele tineretului. Psiholog (1965-1969) și apoi șef al Laboratorului de psihologie auto Iași (1975-1979), cadru universitar la Catedra de psihologie-pedagogie a Universității „Al. I. Cuza” Iași. S-a preocupat de psihosociologia conducerii și a liderului, de grupurile de antrenament creativ și valoarea lor formativă; a organizat simpozioane pe teme de psihologie socială aplicată și a participat la numeroasele manifestări științifice naționale. A publicat peste 180 articole, studii și comunicări. **Op. pr.:** *Liderul în grupul de muncă* (1974); *Introducere în di-*

„Prin întraga sa activitate prof. dr. Adrian Neculau se dovedește un întemeietor, îndrumător și deschizător de drumuri al Școlii de Psihologie ieșene și un cadru didactic de mare competență și vocație al învățământului superior psihologic românesc. El este prototipul intelectualului de un fin rafinement, care se încadrează de minune în orice mediu elevat, fiind, atât pe plan național, cât și internațional, un profesionist de mare adâncime.”

Cornel Havârneanu

HAVÂRNEANU, Cornel. Adrian Neculau: omul – profesorul. In: *Psihologia socială și Noua Europă : In honorem Adrian Neculau*. Iași : Polirom, 2003, p. 588. ISBN 973-681-443-2.

ÎN PUBLICAȚII PERIODICE

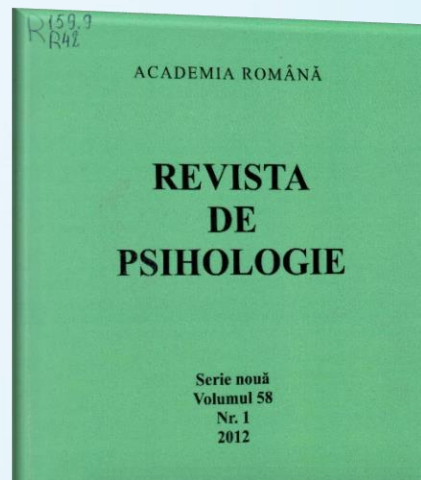
FEȚELE LUI IANUS ÎN REPREZENTAREA SOCIALĂ A PUTERII

LUMINIȚA IACOB, ADRIAN NECULAU*

THE FACES OF JANUS AND THE SOCIAL REPRESENTATION OF POWER

Abstract

The mythological JANUS was worshiped as the god of beginnings, disclosure, transition, and horizon. The symbolic value of his faces matches this description. They bring together water and fire, sky and earth, past and future, East and West. As synthesis of all these forces, JANUS can also be regarded as the god of power, and the question is, which of his faces are the faces of power and how many are they? The present study seeks to provide an answer to this question. We proceed in four steps. *First*, we focus on the special status of power as the object of multidisciplinary research and as a topic for social psychology. *Second*, we emphasize the function of JANUS as an intercultural invariant in order to outline the features of the "Romanian power complex" as identified in research based on Hofstede's (1980) paradigm of culture dimensions. In a *third* section, we investigate the concept of "unequal equality" (Masson-Maret, 1997, Kirchlner, 1997), which captures gender differences in perspectives on power ontology. Drawing on this theoretical foundation we present, in the *fourth* section, the "faces of JANUS," the social representation of power according to 287 subjects. The techniques of induced association, interview, and semantic differential allowed us to identify the central core of this social representation, which is the nexus *money-authority-monopoly*. We also discovered that power belongs to the category of representational objects upon which the subjects' gender identity casts a significant shadow. Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași

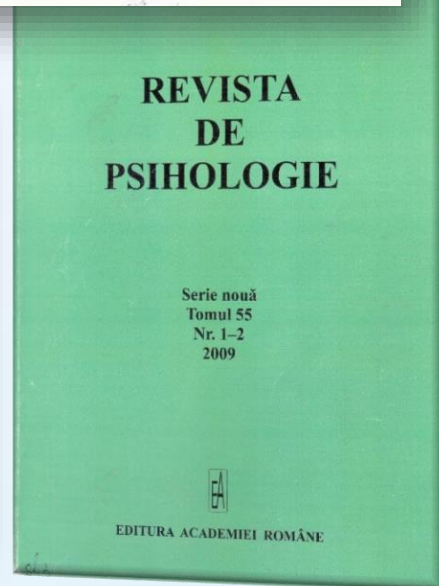
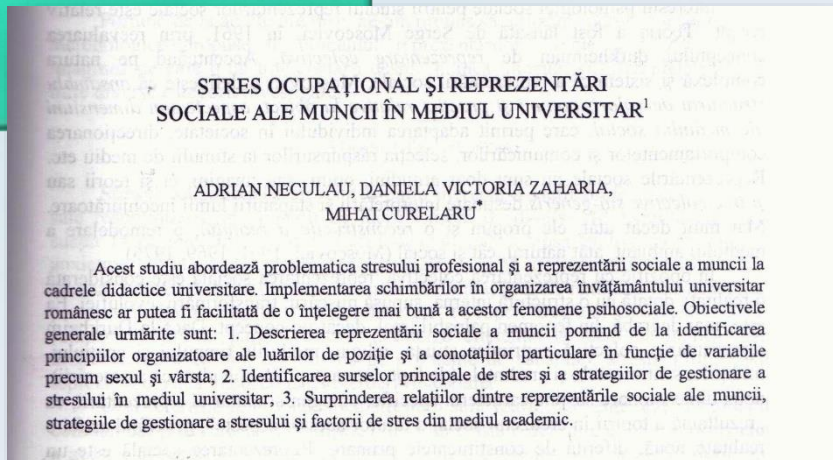

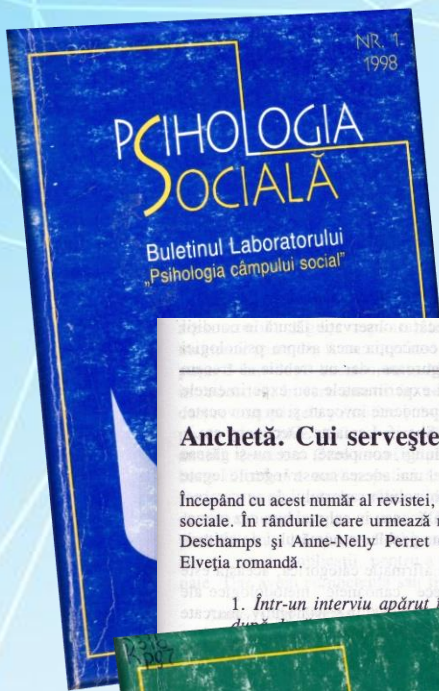
DRAMELE PSIHLOGILOR ROMÂNI: ÎNTEMNIȚAȚI, ANCHETAȚI, SUPRAVEGHEAȚI

ADRIAN NECULAU*

Declarația din aprilie 1964, promițând o oarecare independență politică, oferind României și românilor speranța unei alte identități naționale și individuale, a însemnat un act de cotitură pentru dezvoltarea ulterioară a vieții sociale și culturale, inclusiv a cercetărilor din științele sociale și a producțiilor din aceste domenii; a avut, desigur, impact și asupra cercetării științifice și a vieții psihologilor români. O evaluare recentă a acestui moment, de către un observator extern, istoricul polonez Adam Burakowski (2011), cunoscător al sistemului în care funcționau țările socialiste, ne oferă o perspectivă actuală asupra momentului. Acest act de ruptură urma altora care deschideau șansele unei oarecare destinderi, chiar normalitate datătoare de nădejdi: retragerea trupelor sovietice de pe teritoriul României (iulie-august 1958), eliberarea celor mai mulți dintre deținuții politici, proces început în 1963 și continuat masiv în 1964 și atragerea în rândurile Partidului Comunist Român a unor categorii sociale noi, îndeosebi a intelectualilor, îmbătați de speranța că vor putea schimba ceva din interior. Declarația a făcut posibilă și apariția primelor tentative de liberalizare, de sub tutelă, a științelor sociale.

Noul context politic și social-ideologic deschidea unele perspective mișcării de idei din sistemul până nu de mult monolit și dirijat cu mână forte, permițând schimbul de opinii, în locul supunerii la „cerințe” și al alinierii în siajul ideilor servite. În acest context a apărut și cartea lui Vasile Pavelcu la care ne vom referi în continuare și care ne-a inspirat titlul textului de față.

Adrian Neculau¹, Mihai Curelaru²

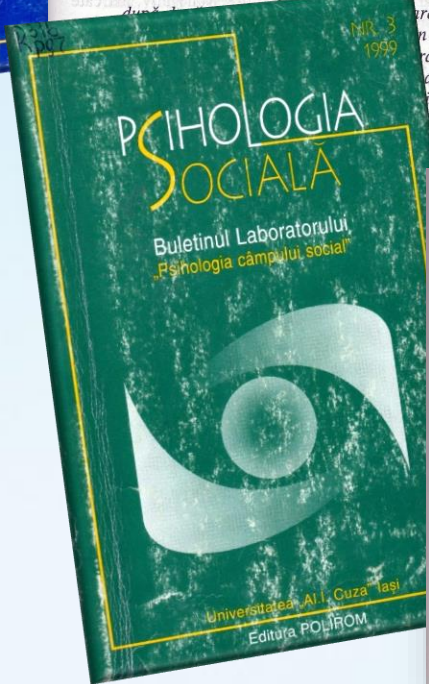
Reprezentarea socială a sărăciei – impactul apartenenței sociale și al implicării asupra relației de ajutor

Rezumat: Studiul evidențiază aspecte ale sărăciei în funcție de apartenența la o categorie socială sau de eradul de implicare în combaterea sărăciei. Pentru atingerea obiectivelor prezentărilor sociale: Delacroix (Vergès, 1992). a completat aparatul sărăciei se clădește pe știința, în comparație cu fenomen, implicații

Adrian Neculau

Anchetă. Cui servește astăzi psihologia socială?

Începând cu acest număr al revistei, inițiem o anchetă privind prezentul și viitorul psihologiei sociale. În rândurile care urmează răspund întrebărilor noastre Willem Doise, Jean-Claude Deschamps și Anne-Nelly Perret Clermond, cu toții profesori de psihologie socială în Elveția romandă.

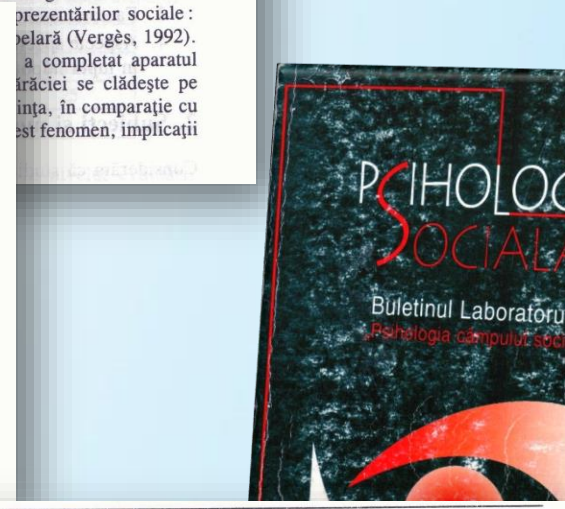

1. Într-un interviu apărut în revista Connexions – în numărul care evaluează, care au avut loc în Franța în 1968 – Serge Moscovici și Jean-Claude Deschamps în 1968 au forțat psihologia socială să „iasă în stradă”, să se aplece asupra vieții. În ciuda faptului că psihologia socială a ieșit în stradă. Preferă să rămână în laborator și să continue să lucreze în dauna anchetei. Acest fenomen este cunoscut în psihologie ca fenomenul de „închisoare”. Este. După schimbările radicale înregistrate în psihologie în țări, printre care și România, ignoră psihologia socială și reluând experimente clasice.

Adrian Neculau

Un „scriitor de psihologie”: V. Pavelcu

În februarie 1991, aflat pentru întâia oară la Paris, am căutat și urmele fostului meu profesor: Sorbona, Collège de France, Cartierul Latin. Ce-mi aminteam din istorisirile sale și ale doamnei Viorica. Într-o discuție cu Didier Anzieu, un psihosociolog care a marcat profund cercetările în domeniul dinamicii grupului, i-am povestit că „știam” Parisul și pe cei mai importanți psihologi francezi de la profesorul meu, care urmasa, la Sorbona, cursurile lui Delacroix și Lalonde și ale lui Pierre Janet, H. Piéron și E. Gley, la Collège de France. Impresionat, Anzieu mi-a spus: „Ați avut o șansă, dragă coleg, aici nimeni nu-ți mai poate relata despre cursurile lui Janet sau Delacroix. La noi toate acestea fac parte din istoria psihologiei”. Încurajat, i-am relatat despre focul ce-l aprinsese în noi, tinerii psihologi români, acest fabulos profesor care cunoscuse începuturile psihologiei franceze, care fondase o școală în România și rezistase presiunilor comuniste. Nu știam atunci, am aflat la întoarcere că Vasile Pavelcu se retrăsese, fără a se putea bucura de schimbarea din '89. A avea 91 ani.

Adrian Neculau¹

Memorie colectivă și uitare

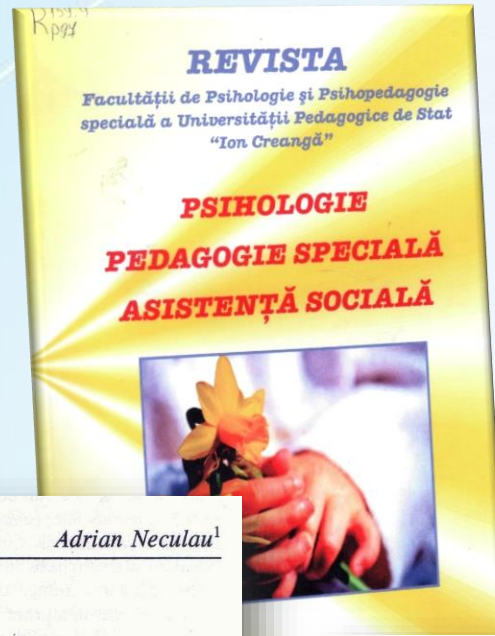
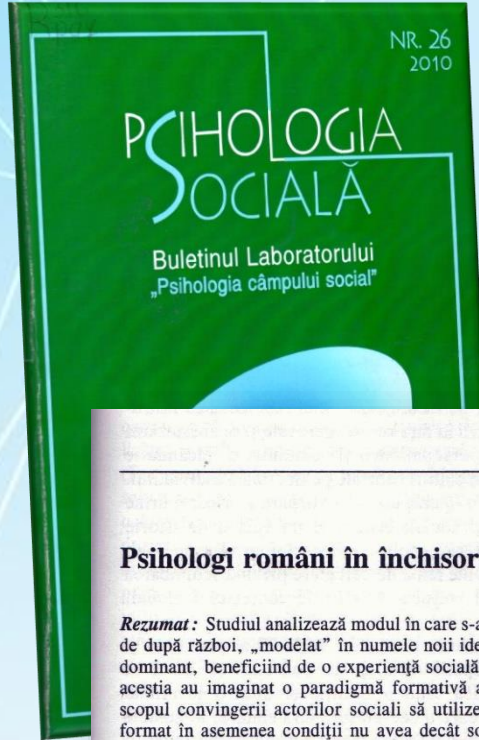
Fiecare societate, comunitate, grup conservă cunoștințe, experiențe, practici sociale, evenimente etc. în memoria sa, într-o configurație proprie. În interiorul acestei configurații colective, indivizii se deosebesc prin stilul lor de a păstra și activa aceste depozite comune, în dependență de istoria și evoluția lor personală, de formația și preocupările lor. Societatea produce „percepții fundamentale” (utilizăm aici formula lui Diderot), iar indivizii, prin legăturile ce le au între ei, prin schimbul de idei și prin mecanismele de transmisie socială, fac ca amintirile să fie împărtășite de un mare număr dintre aceștia, să devină bun comun, să formeze memoria colectivă a societății. Memoria colectivă reunește, deopotrivă, creația națională, memoria oficială și memoria vie, privată, istoria orală și istoria scrisă, transmiterea și reconstrucția tradiției și a valorilor, edificarea monumentelor memoriei – memorialul

„Întâi înveți partea de tehnicitate, pe urmă vine rândul intuiției”

Interviu cu Ioan Radu, realizat de Adrian Neculau

Adrian Neculau: Sunteți cunoscut și perceput, în afara Clujului, la Iași, București și în alte centre, ca o persoană extrem de discretă și de prudentă. Și în scrierile dumneavoastră se observă tendința de reprimare a spontaneității. E doar comportamentul rezervat al omului de știință? Ați avut experiențe care v-au marcat? Sau acesta este stilul dumneavoastră? Poate un complex de factori au construit această linie de conduită?

probabil în preocupările mele de metodologie psihologică și analiza datelor care – mi-am dat seama în timp – acționează ca un filtru păgubos când procedurile devin fetișuri. Nici un specialist mai mare în metodologie și analiza datelor n-a reușit să dea opere psihologice notabile. Să iau două exemple: J. Piaget a fost unul dintre vârfurile psihologiei în lume în secolul al XX-lea, fără să fi utilizat desigur experimental și aparatul statistic. E adevărat că a fost foarte bucuros

Gândirea socială versus gândirea științifică
Adrian Neculau, prof. univ., dr., Universitatea „Al.I.Cuza”, Iași, România

A apărut nu de mult o carte, în toamnă la Paris și în primăvara la Iași, la Polirom, care repune în discuție un concept fundamental ce ne ajută să explicăm percepțiile diferite ale actorilor din câmpul social, concept legat direct de teoria reprezentărilor sociale: *gândirea socială*. Este vorba de al doilea tip de gândire, de gândirea care domină viața social-politică, viața de fiecare zi, discursul public, mișcarea și interacțiunile actorilor sociali. Un produs public, alternativă la gândirea științifică construită prin efortul oamenilor de știință. Cartea a fost gândită la Iași, în timpul unui Congres European de Psihologie Socială, congresul ADRIPS, la sfârșitul lui august 2008, atunci când cei mai mulți dintre autori s-au reunit la Universitatea ieșeană.

Adrian Neculau¹

Psihologi români în închisorile comuniste

Rezumat: Studiul analizează modul în care s-a construit un nou context social-politic, în condițiile de după război, „modelat” în numele noii ideologii, după un program elaborat de către un grup dominant, beneficiind de o experiență socială importată. Pentru a obține controlul social-politic, aceștia au imaginat o paradigmă formativă adecvată i-au inventat noi sisteme de referințe, în scopul convingerii actorilor sociali să utilizeze în practica socială aceste noi repere. Individul format în asemenea condiții nu avea decât soluția „adaptării” la „cerințe”, la „formula justă”, dezvoltând strategii de supraviețuire. Între care comportamentul birocratic, ritualizarea și delatiunea. O *plasă psihosocială*, amestec de presiune psihologică și formare dirijată, urmarea alinierea, supunerea, hipnotizarea individului mediu. Dar „dominația totală” (concept propus de H. Arendt) presupunea și izolarea oponenților, „sustragerea acestora din lumea celorlalți”. Între aceștia și mulți dintre psihologii proeminenți, din mediul academic, care au fost adesea licențiați și au suportat ani mulți de reclusiune și de supraveghere polițienească.

De la represiune la cultura consensului

După ce societatea a trecut prin etapa luptei de clasă, cu toate tipurile de represiuni pe care le-a conținut aceasta și a procedurilor de înlăturare a concurenței, ne referim la perioada de după război și instaurarea noii puteri în România, după ce controlul social totalist și directivitatea au anihilat spiritul critic și orice urmă de opoziție (politică, ideologică, culturală), s-a inventat o formulă de obținere a păcii sociale: fabricarea unui context social adecvat, încurajându-se dezvoltarea unor strategii de comunicare specifice și asumarea unei identități livrate de noii responsabili ideologici. „Cultura consensului”

REVISTA DE ȘTIINȚE SOCIOUMANE

Cum se construiește o nouă identitate socială?

Prof. dr. Adrian NECULAU,
Universitatea „Al.I.Cuza”,
Iași, România

Europa s-a despărțit în două după ultimul război, o parte dintre statele din Est intrând în sfera de influență a Uniunii Sovietice. În aceste state, printre care și România, au fost instalate noi regimuri, convenabile marii puteri, dirijate de la Moscova. Scenariile n-au diferit prea mult în organizarea acestor „democrații populare”, iar ideea de omogenitate a noului „lagăr socialist” era obsesia dirigenților de la Kremlin.

raporturi și ierarhii sociale, modul de raportare la ceilalți.

Orice individ (sau colectivitate) are sentimentul identității cu care s-a născut sau care i-a fost conferită prin apartenență și face întreaga viață eforturi să-și apropie această identitate de pornire, să se realizeze raportându-se la sistemul de repere în care s-a trezit. El se construiește prin raportare la ceilalți, la mediul său, la standardele care-l situează. Aderă la valori și la purtătorii de

PREZENȚE ÎN INTERNET

https://www.goodreads.com/author/show/6390477.Adrian_Neculau

The screenshot shows the Goodreads profile for Adrian Neculau. It includes a profile picture, a bio stating he was born in Ungureni, Botoșani County, Romania, and lists his books: 'Psihologie Manual pentru clasa a X-a', 'Manual de Psihologie Socială', and 'Psihologie socială. Aspecte contemporane'. The page also shows a list of followers and a 'Books' section with 'Want to Read' buttons.

<https://arsociologie.ro/stiri/789>

The screenshot shows an article on the website arsociologie.ro. The article is titled 'In memoriam Adrian Neculau (30 august 1938 - 20 decembrie 2012)'. It features a photo of Adrian Neculau speaking at a podium. The text describes his role as a professor and his contributions to psychology and sociology.

The screenshot shows an article on contributors.ro titled 'In Memoriam Adrian Neculau, exceptional profesor si intelectual anti-totalitar'. The article is by Vladimir Tismaneanu and discusses Neculau's work as a psychologist and intellectual, particularly his views on communism and human rights.

The screenshot shows a document preview on ProQuest. The document is titled 'Adrian Neculau, o personalitate aleasă' by Puntelemon Golu. It is a scientific article from the journal 'Psihologia Socială'. The preview shows the beginning of the text, which discusses Neculau's work as a psychologist and his views on communism and human rights.

<https://www.contributors.ro/in-memoriam-adrian-neculau-distins-profesor-si-intelectual-anti-totalitar/>

<https://www.proquest.com/openview/a1cdd7f510486fc1b20ce78a9a868418/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1996356>

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. HAVÂRNEANU, Cornel. Adrian Neculau: omul – profesorul. In: *Psihologia socială și Noua Europă : In honorem Adrian Neculau*. Iași : Polirom, 2003, p. 588. ISBN 973-681-443-2 .
2. NECULAU, A. *Dinamica grupului și a echipei*. Iași : Polirom, 2007, p. 10. ISBN 978-973-46-0542-2.
3. *Psihologia socială și Noua Europă : In honorem Adrian Neculau*. Iași : Polirom, 2003, p. 37. ISBN 973-681-443-2.
4. ȘLEAHTIȚCHI, Mihail. Întâlnirile, semne ale destinului. In: *Psihologia socială și Noua Europă : In honorem Adrian Neculau*. Iași : Polirom, 2003, p. 578. ISBN 973-681-443-2 .

RESURSE ELECTRONICE

- Colecția Bibliotecii Științifice USARB – <http://primo.libuniv.md/>
- <https://docplayer.fr/87354164-Psihologia-sociala-universitatea-alexandru-ioan-cuza-iasi-numar-omagial-adrian-neculau-nr-32-ii-2013.html>
- https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Profesorul%20Adrian%20Neculau%20si%20ispita%20vetii%20eterne.pdf
- https://www.goodreads.com/author/show/6390477.Adrian_Neculau
- <https://www.proquest.com/openview/a1cdd7f510486fc1b20ce78a9a868418/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1996356>
- <https://arsociologie.ro/stiri/789>
- <https://www.contributors.ro/in-memoriu-adrian-neculau-distins-profesor-si-intelectual-anti-totalitar>

Realizat:
Angela HĂBĂȘESCU, șef birou
Valentina VACARCIUC, bibliotecar,
Secția de Relații cu publicul

Coordonator:
Valentina TOPALO, bibliotecar principal, Centrul Manifestări Culturale,
BȘ USARB

2022